

Briselē, 10.7.2015.
COM(2015) 331 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenota Regula (EK) Nr. 428/2009, ar ko izveido Kopienas režīmu
divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenota Regula (EK) Nr. 428/2009, ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei

1. IEVADS

Regulas (EK) Nr. 428/2009 23. panta 3. punktā paredzēts, ka Komisija par divējāda lietojuma preču koordinācijas grupas ("DUCG") darbībām, pārbaudēm un apspriedēm Eiropas Parlamentam sniedz gada ziņojumu. Turklāt Komisijas paziņojumā (COM(2014)244) atzīts, ka ziņojumu publicēšana un tādas informācijas par kontroli publicēšana, kura nav sensitīva, varētu būt izšķirīgi, lai sekmētu pārredzamību un uzlabotu dalībnieku atbilstību un to spēju īstenot kontroles. Šo ziņojumu, balstoties uz dalībvalstu ieguldījumu¹, sagatavoja DUCG un Komisija. Tajā sniegta informācija par šīs regulas īstenošanu 2014. gadā un ietverti agregēti eksporta kontroles dati par 2013. gadu.

2. POLITIKAS UN TIESISKĀ REGULĒJUMA ATTĪSTĪBA

2.1. Eksporta kontroles politikas pārskatīšana

2014. gads bija svarīgs posms eksporta kontroles politikas pārskatīšanā — tika pieņemts 2014. gada 24. aprīļa paziņojums (COM(2014)244), kura mērķis ir noteikt ES eksporta kontroles virzienu, un tajā formulēti konkrēti politikas risinājumi kontroles modernizācijai un tās pielāgošanai strauji mainīgiem tehnoloģiju, ekonomikas un politikas apstākļiem. Pirms paziņojuma pieņemšanas Komisija veica ietekmes novērtējumu, lai novērtētu izmaksas un ieguvumus, kas saistīti ar dažādiem pārskatīšanas risinājumiem, un konstatētu piemērotākās reglamentējošās un nereglamentējošās darbības (http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/planned_ia/docs/2013_trade_015_duxc_en.pdf (dokuments angļu val.)).

Pēc Regulas (ES) Nr. 599/2014 publicēšanas 2014. gada 12. jūnijā tika publicēts Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas kopīgs paziņojums par divējāda lietojuma preču eksporta kontroles sistēmas pārskatīšanu², kurā atzīts, ka ir jāveic sistēmas modernizācija un turpmāka konverģence, lai nodrošinātu atbilstību jauniem apdraudējumiem un ātrajai tehnoloģiju attīstībai, mazinātu izkropļojumus un eksportētājiem nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

Turklāt Padome 2014. gada 21. novembrī pieņēma secinājumus par eksporta kontroles politikas pārskatīšanu (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145903.pdf (dokuments angļu val.)), savukārt Eiropas Parlaments par šo tematu izvirzīja mutisku jautājumu (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+OQ+O-2014-000081+0+DOC+XML+V0//EN> (dokuments angļu val.)).

¹ Dažas kompetentās iestādes arī publiski ziņo par tirdzniecību ar divējāda lietojuma precēm.

² Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas kopīgs paziņojums, kas pievienots Regulai (ES) Nr. 599/2014.

2.2. Grozījumi Regulā (EK) Nr. 428/2009

Pārskata periodā Padomes Regula (EK) Nr. 428/2009 grozīta divreiz.

- Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Regulu (ES) Nr. 599/2014³ Komisijai deleģēja pienākumu atjaunināt ES kontroles sarakstu I pielikumā (“deleģētie akti”) un svītrot galamērķus no *EUGEA* piemērošanas jomas II pielikumā saistībā ar ieroču embargo.
- Ar Komisijas 2014. gada 22. oktobra Deleģēto regulu (ES) Nr. 1382/2014⁴ tika atjaunināts ES kontroles saraksts regulas I pielikumā un iestrādāti grozījumi, par kuriem bija panākta vienošanās saistībā ar daudzpusējiem eksporta kontroles režīmiem 2011., 2012. un 2013. gadā. Labojumi ietver kontroles apturēšanu attiecībā uz konkrētām precēm un grozījumus preču aprakstā un definīcijās, kā arī dažas jaunu veidu kontroles, piemēram, attiecībā uz interneta uzraudzības un iejaukšanās programmatūru. Jaunais atjauninātais un konsolidētais ES kontroles saraksts stājās spēkā 2014. gada 31. decembrī, tādējādi ļaujot ES pildīt savas starptautiskās saistības attiecībā uz eksporta kontroli un palīdzot ES eksportētājiem gadījumos, kad kontroles parametri bija padarīti elastīgāki.

Tiesiskā regulējuma turpmākā attīstība joprojām ir izskatīšanai atklāts jautājums saistībā ar eksporta kontroles politikas pārskatīšanu.

2.3. Valstu īstenošanas pasākumi

Visa regula ir saistoša un tieši piemērojama visās dalībvalstīs, tomēr tā arī paredz, ka dalībvalstīm būtu jāpiemēro pasākumi, lai īstenotu konkrētus noteikumus, un ka informācija par šiem pasākumiem būtu jāpublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. *DUCG* 2014. gadā apkopoja dalībvalstu ieguldījumu, lai atjauninātu 2012. gada 6. martā publicēto paziņojumu⁵, sniedzot pārskatu par dalībvalstu īstenojamiem pasākumiem, piemēram, saistībā ar starpniecību un tranzīta kontroli, kontroles paplašināšanu, lai ietvertu sarakstā neuzskaitītas preces sabiedrības drošības un cilvēktiesību apsvērumu dēļ, valsts vispārēju eksporta atļauju ieviešanu un kontroles piemērošanu pārvadājumiem ES attiecībā uz sarakstā neuzskaitītām precēm, kā arī sniedzot informāciju par valsts eksporta kontroles iestādēm.

3. DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU KOORDINĀCIJAS GRUPAS DARBĪBAS

Ar regulas 23. pantu tiek izveidota divējāda lietojuma preču koordinācijas grupa (turpmāk — *DUCG*), kas apvieno ekspertus no Komisijas un dalībvalstīm, lai izskatītu jebkārus jautājumus, kuri attiecas uz eksporta kontroles piemērošanu, un praktiski uzlabotu tās konsekvenci un efektivitāti visā ES.

3.1. Apspriedes par īstenošanas jautājumiem

Pārskata laikposmā *DUCG* organizēja apspriedes par vairākiem aktuāliem jautājumiem attiecībā uz regulas īstenošanu. *DUCG* rīkoja septiņas sanāksmes, kurās apspriesti konkrēti kontroles jautājumi, piemēram, par atbrīvojumu saistībā ar piezīmi par kriptogrāfiju, par

³ OV L 412, 12.6.2014., 79. lpp.

⁴ OV L 371, 30.12.2014., 1. lpp.

⁵ OV C 67, 6.3.2012., 1. lpp.

CBRN paaugstināta riska vielu sarakstiem un sprāgstvielu prekursoriem, *Euratom* nolīgumiem un grafiņa kontroli.

DUCG apmainījās ar tehnisko informāciju par valsts īstenošanas pasākumiem un sagatavoja atjauninātu Oficiālā Vēstneša publikāciju par valsts pasākumiem (OV C 67, 2012. gada 6. marts).

DUCG pārskatīja metodoloģiju un pieeju datu apmaiņai un veica visaptverošu licencēšanas datu vākšanu (par 2013. gada datiem), lai veicinātu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un sekmētu publisku pārredzamību par ES divējāda lietojuma preču eksporta kontroli.

DUCG kopīgi ar muitas dienestiem izveidoja tehnisko jautājumu apakšgrupu, lai izskatītu konverģences iespējas muitas dienestu “atzīto uzņēmēju programmās” ar eksporta kontroles “iekšējās atbilstības programmām”. Tehnisko jautājumu apakšgrupa sākotnēji galvenokārt strādāja pie “atzīto uzņēmēju programmu” un “iekšējās atbilstības programmu” salīdzināšanas tabulas.

DUCG apmainījās ar tehnisko informāciju par kontroli attiecībā uz informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) uzraudzības un saziņas pārtveršanas precēm. Lai padziļināti izpētītu minēto jautājumu, *DUCG* izveidoja “uzraudzības tehnoloģiju ekspertu grupu”. Tika izveidota arī cita tehnisko ekspertu grupa par kodol kvalitātes grafiņu.

3.2. Tehniskais atbalsts, lai sagatavotu ES kontroles saraksta atjauninājumus

Ar *DUCG* apspriedās un tā palīdzēja sagatavot Komisijas deleģēto regulu, ar ko atjaunina ES kontroles sarakstu. Īpaši valstu eksperti apmainījās ar tehnisko pieredzi ar kompetentajām iestādēm un piedalījās kopīgajā apmācībā, *DUCG* ārkārtas sanāksmē izceļot svarīgākās izmaiņas kontroles sarakstā.

3.3. ES pamatnostādnes par divējāda lietojuma preču eksporta kontroli

DUCG sagatavoja tādus papildinājumus ES pamatnostādnēs, ar kuriem veicina informācijas apmaiņu un konsultācijas starp dalībvalstīm. Divējāda lietojuma preču darba grupa 2014. gada 24. novembrī apstiprināja pārskatītās pamatnostādnes kā nesaistošu instrumentu.

3.4. Informācijas apmaiņa starp kompetentajām iestādēm

DUCG nepārtraukti pilnveido Divējāda lietojuma preču elektronisko sistēmu (“*DUeS*”) — Komisijas pārzināta droša un šifrēta elektroniskā sistēma —, lai nodrošinātu efektīvu informācijas apmaiņu starp eksporta kontroles iestādēm un Komisiju. *DUCG* ieviesa jaunas funkcijas un uzlabojumus *DUeS*, nodrošinot informācijas apmaiņu par divējāda lietojuma preču starpniecības un tranzīta atteikumiem, kā arī par eksportētājiem, kuriem aizliegts izmantot ES vispārējās eksporta atļaujas.

DUCG arī pabeigusi sagatavošanas darbus *DUeS* attiecināšanai uz eksporta atteikumiem saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1236/2005 par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvessoda izpildei, spīdzināšanai vai citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai. Paredzams, ka jaunā funkcija sāks darboties 2015. gada 1. ceturksnī. Tehniskā informācija par *DUeS* tika nosūtīta arī Eiropas Ārējās darbības dienestam, lai nodrošinātu informācijas elektronisko apmaiņu par ieroču eksporta atteikumiem.

3.5. Pārredzamība un dialogs ar nozares un akadēmisko aprindu pārstāvjiem

Ņemot vērā 23. panta 2. punktu, Komisija ir noturējusi regulāras sanāksmes ar nozares pārstāvjiem. Konkrētāk, *DUCG* 2014. gada 23. oktobrī Briselē rīkoja formu “DUCG-Industry” ar nozares apvienībām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai apspriestu pārskatīšanas iespējas, kas konstatētas Komisijas paziņojumā “Eksporta kontroles politikas pārskatīšana — drošības un konkurētspējas nodrošināšana mainīgā pasaulē”⁶ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/october/tradoc_152858.pdf).

DUCG arī sagatavoja dokumentāciju, lai palīdzētu eksportētājiem īstenot noteikumus. Konkrētāk, piezīmju dokumentā “Comprehensive Change Note” informācijas nolūkā apkopoti kontroles teksta grozījumi ES kontroles sarakstā, ko ieviesa ar Komisijas Deleģēto Regulu (ES) Nr. 1382/2014 (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/october/tradoc_152854.pdf).

3.6. Eksporta kontroles uzraudzība un piemērošana

Komisija veicina eksporta kontroles efektīvu uzraudzību un piemērošanu ES ar dažādām atbalsta darbībām. 2014. gadā Komisija nāca klajā ar jaunu “atbilstības tabulu”, kas sasaista muitas kodus ar divējāda lietojuma preču klasifikāciju, un turpināja iekļaut eksporta kontroles parametrus ES muitas tarifu tiešsaistes datubāzē (TARIC).

Par eksporta kontroles piemērošanu galvenokārt atbild valsts iestādes. Pārskata periodā tika ziņots par nelielu pārkāpumu skaitu, par kuriem piemēroja administratīvus sodus.

3.7. Ekspertu grupa

2014. gadā ekspertu grupa, ko vada Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (*JRC*), un dažu dalībvalstu nodrošinātie eksperti turpināja atbalstīt ES eksporta kontroles iestādes, kas lūdza sniegt ieteikumus saistībā ar konkrētiem licencēšanas gadījumiem. Kopā sešu dalībvalstu kompetentajām iestādēm tika sniegti deviņi ieteikumi.

3.8. Darbspējas palielināšana

Komisijas Kopīgais pētniecības centrs sadarbībā ar ASV Enerģētikas ministriju turpināja organizēt vairākus seminārus licencēšanas iestādēm (darbība sākta 2007. gadā). Septītais seminārs 2014. gada 6. un 7. maijā notika Isprā (Itālija). Kopumā pasākumos piedalījās vairāk nekā 80 ES licencēšanas amatpersonas un dalībvalstu tehniskie eksperti.

DUCG arī palīdzēja Komisijas dienestiem (*JRC*, *TAXUD*, *TRADE*) sagatavot tādu simulāciju eksporta kontroles licencēšanas amatpersonām un muitas dienestu amatpersonām, ko veiks 2015. gada 1. ceturksnī.

4. ES EKSPORTA KONTROLE — SVARĪGĀKIE DATI

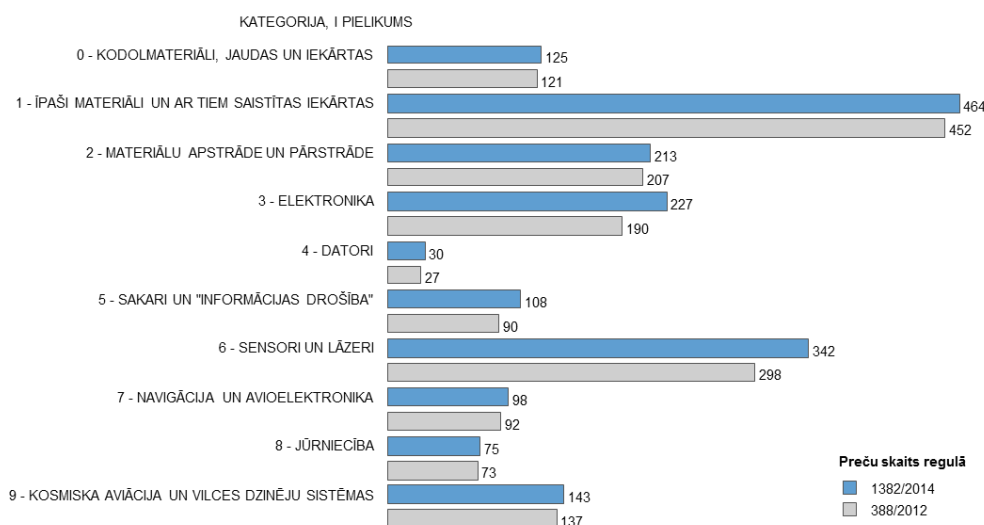
Ir grūti iegūt uzticamu informāciju par divējāda lietojuma preču eksportu, jo nav konkrētas atbilstīgās ekonomikas nozares. Tomēr Komisija un dalībvalstis apkopo datus, kas ļauj aptuveni aplēst divējāda lietojuma preču eksporta apjomu, pamatojoties, no vienas puses, uz muitā uzrādītajām precēm, kas identificētas pēc atbilstības tabulas, kura ietver divējāda

⁶ COM(2014) 244 galīgā redakcija, 2014. gada 24. aprīlis.

lietojuma preces, un, no otras puses, uz kompetento iestāžu apkopotiem īpašiem licencēšanas datiem. Jāatzīmē, ka turpmāk sniegtās eksporta apjoma aplēses neietver pakalpojumus un tehnoloģiju nemateriālu nodošanu, kas saistīta ar divējāda lietojuma preču tirdzniecību. Sniegtie rādītāji iegūti no 2013. gada eksporta datiem.

4.1. ES divējāda lietojuma preču tirdzniecība — preces un galamērķi

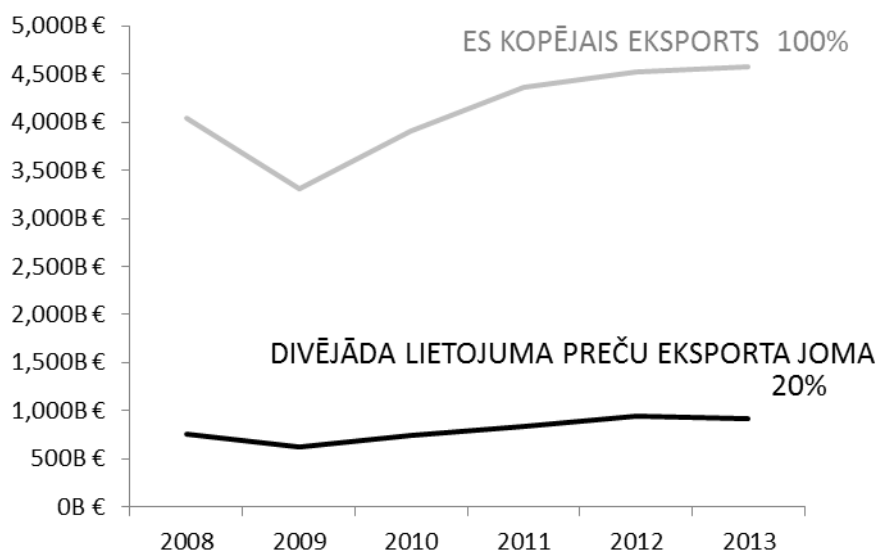
Regulu pirmkārt piemēro aptuveni 1825 to divējāda lietojuma preču eksportam, kuras uzskaitītas I pielikuma (“ES kontroles saraksts”) un kuras iedalītas 10 kategorijās (1. attēls). Šīs divējāda lietojuma preces atbilst aptuveni 1000 muitas klasifikācijas precēm⁷, tostarp ķīmiskās vielas, metāla un nemetāla minerālu produkti, datori, elektronikas un optiskie produkti, elektroaprīkojums, iekārtas, transportlīdzekļi un transporta aprīkojums utt., un parasti ietilpst šīs lielās, dažādo preču sfēras augsto tehnoloģiju daļā.

1. attēls. I pielikumā ietverto kategorijās iedalīto divējāda lietojuma preču skaits pēc Regula (ES) Nr. 1382/2014 pieņemšanas.

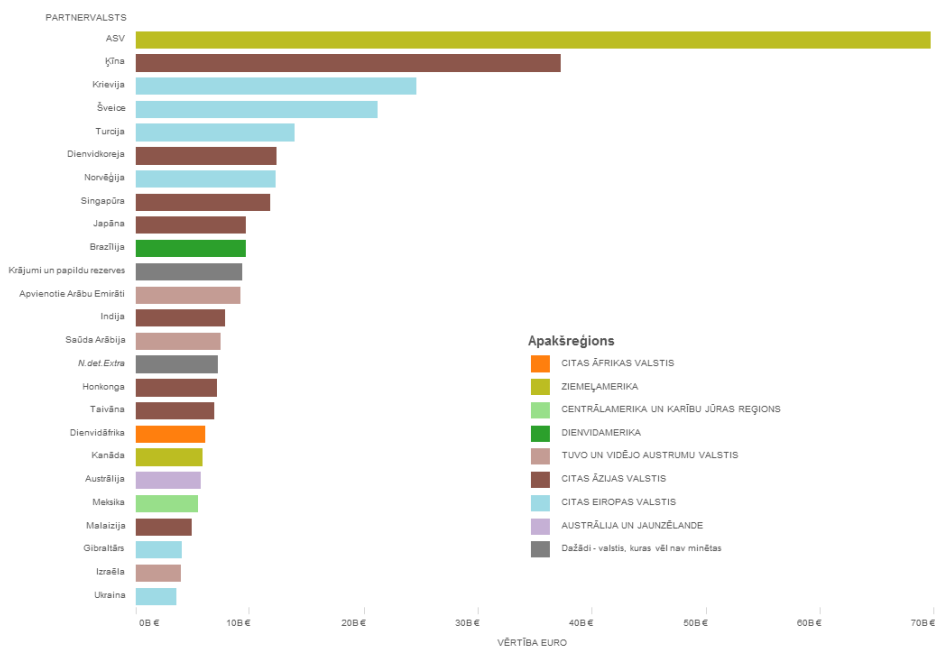
⁷ Jēdziens *divējāda lietojuma preču eksporta joma* apzīmē lielu, dažādo preču sfēru, kas attiecas uz divējāda lietojuma precēm. Divējāda lietojuma preču tirdzniecība notiek šīs preču sfēras *ietvaros*, bet tā nav identiska ar to, jo ne visas preces *divējāda lietojuma preču eksporta jomā* tiek pakļautas eksporta kontrolei. Komisijas Kopīgā pētniecības centra mērījumi, pamatojoties uz *Eurostat COMEXT* datubāzi, sniedz stabilas aplēses par “divējāda lietojuma preču eksporta jomu”, kas veido aptuveni 20 % no ES kopējā eksporta (ietverot tirdzniecību ES iekšienē).

Izmantojot korelāciju starp muitas kodeksiem un divējāda lietojuma preču klasifikāciju, tiek lēsts, ka kontroli attiecinā uz precēm, kas ir iekļautas “eksporta jomā”, kura veido aptuveni 20 % no ES kopējā eksporta apjoma (2. attēls).

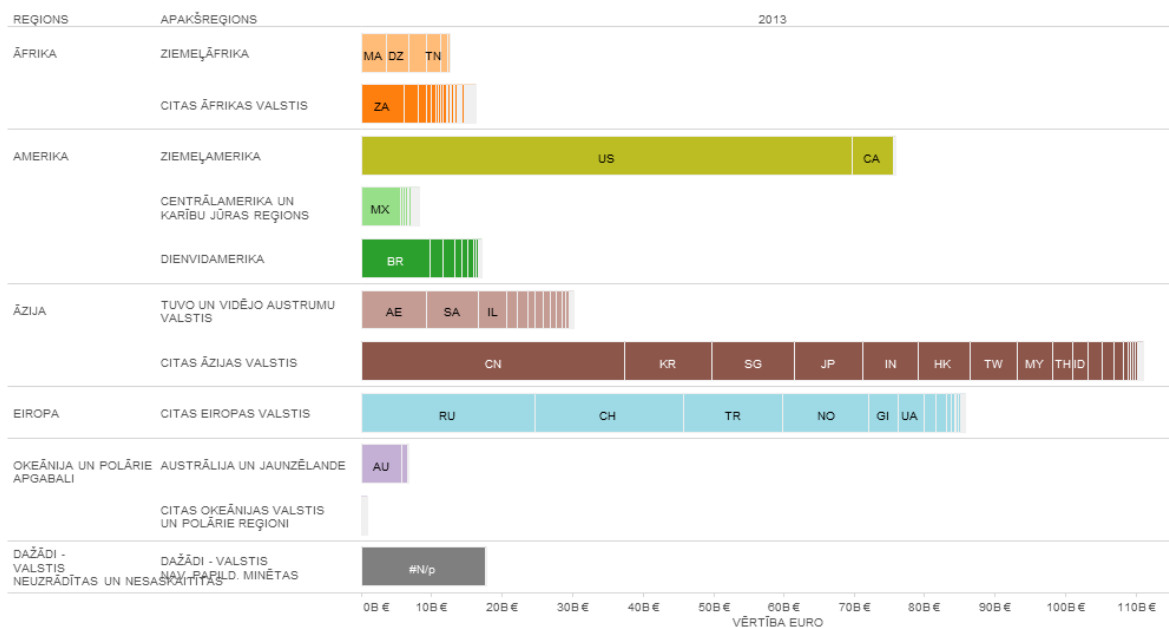
2. attēls. “Divējāda lietojuma preču eksporta jomas” aplēstā vērtība un kopējais eksports

Liela divējāda lietojuma preču eksporta jomas daļa attiecas uz tirdzniecību ES iekšienē vai eksportu uz “E001 valstīm”, kam izmanto vispārējas eksporta atļaujas. Tas atspoguļo attiecīgo preču ES eksporta tirgus struktūru, kā arī tirdzniecības sekmēšanu ar *EUGEA* (3. punkts)⁸.

3. attēls. Galamērķa valstis un apakšreģioni ES divējāda lietojuma preču eksporta jomai 2013. gadā.

⁸ “Krājumus un papildu rezerves” definē kā kuģu un lidaparātu provianta piegādi.

4.

attēls. Galamērķa valstis pēc pasaules reģioniem un apakšreģioniem, 2013. gads.

Lielākie 50 galamērķi ārpus ES pēc vērtības DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU EKSPORTA JOMĀ

1. ASV	11. Krājumi un papildu rezerves	21. Meksika	31. Indonēzija	41. Vjetnama
2. Ķīna	12. Apvienotie Arābu Emirāti	22. Malaizija	32. Kazahstāna.	42. Angola
3. Krievija	13. Indija	23. Gibraltārs	33. Nigērija	43. Irāna
4. Šveice	14. Saūda Arābija	24. Izraēla	34. Argentīna	44. Omāna
5. Turcija	15. <i>Nav noteikti citur</i>	25. Ukraina	35. Čīle	45. Lībija
6. Dienvidkoreja	16. Honkonga	26. Maroka	36. Baltkrievija	46. Kolumbija
7. Norvēģija	17. Taivāna	27. Alžīrija	37. Filipīnas	47. Libāna
8. Singapūra	18. Dienvidāfrika	28. Taizeme	38. Serbija	48. Secr.extra
9. Japāna	19. Kanāda	29. Ēģipte	39. Katara	49. Kuveita
10. Brazīlija	20. Austrālija	30. Tunisija	40. Irāka	50. Venecuēla

5. attēls. 50 galamērķi ārpus ES pēc vērtības divējāda lietojuma preču eksporta jomā, 2013. gads⁹.

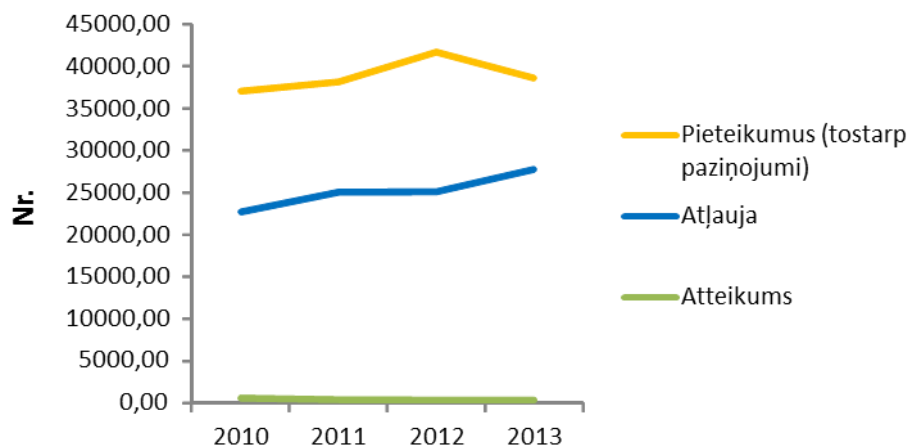
4.2. Pieteikumi, licences un atteikumi

DUCG ir apmainījusies ar informāciju un apkopojusi licencēšanas datus, lai uzlabotu izpratni par eksporta kontroli un tās ietekmi uz ekonomiku. Daži pārskata periodam apkopotie dati ir izklāstīti turpmāk, tomēr jāatzīmē, ka ne visas dalībvalstis apkopo visus datus. Tādējādi turpmāk sniegtā informācija atspoguļo kopējo daudzumu un vērtības aptuvenas aplēses atbilstoši tikai tiem datiem, kas bija pieejami šā ziņojuma sagatavošanas laikā.

⁹ “N.det.Extra” ietver valstis un teritorijas, kas nav norādītas saistībā ar tirdzniecību ar trešām valstīm. (Šos kodus parasti izmanto precēm, kas piegādātas ārzonas iekārtām).

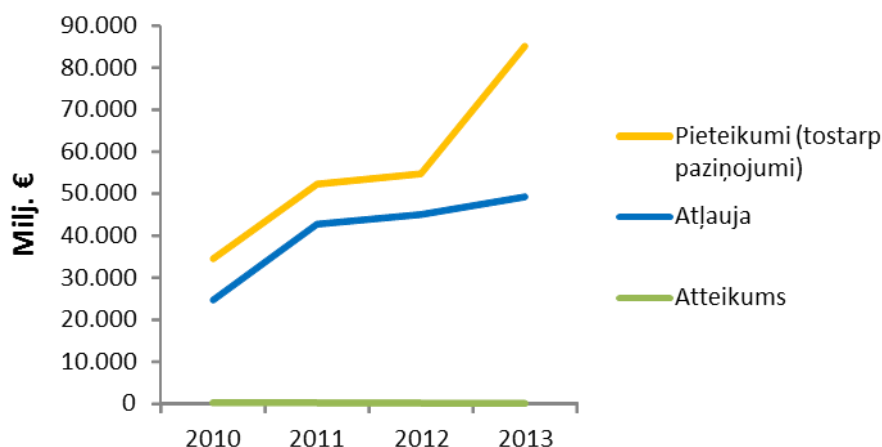
“Secr. Extra” ietver valstis un teritorijas, kas nav norādītas komerciālu vai militāru iemeslu dēļ.

Kontrolētā tirdzniecība - apjoms

6. attēls. Atteikumu un atļauju skaits (2010.–2013. gads)¹⁰

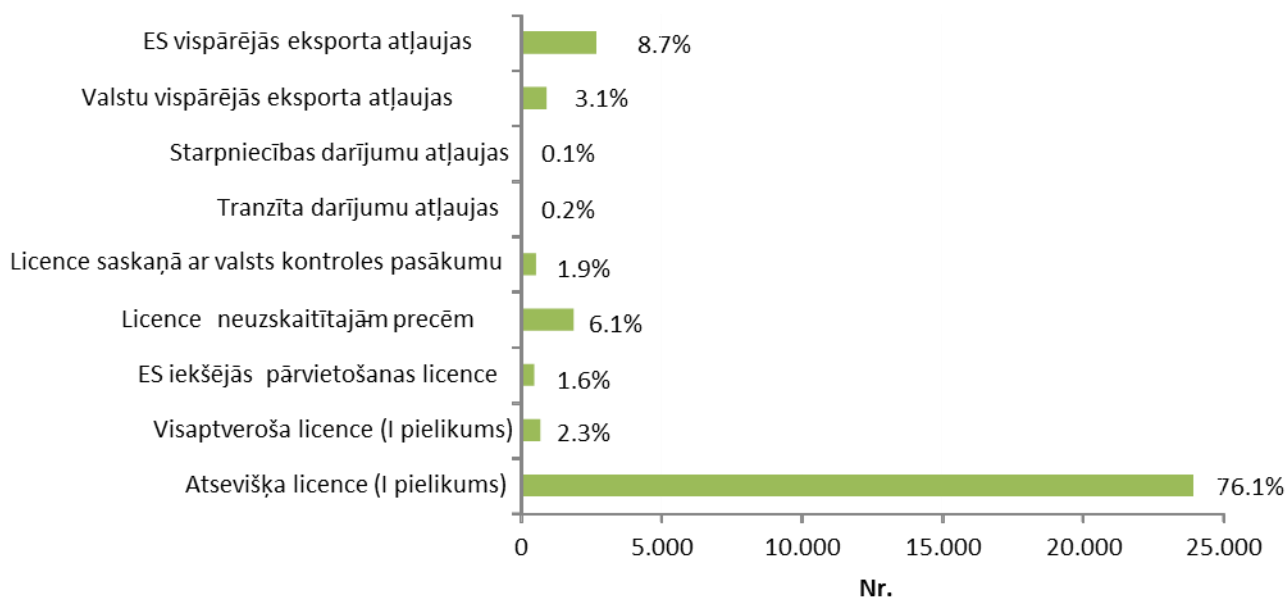
Kontrolētā tirdzniecība - vērtība

7. attēls. Atļauju un atteikumu vērtība (2010.–2013. gadā, milj. EUR)

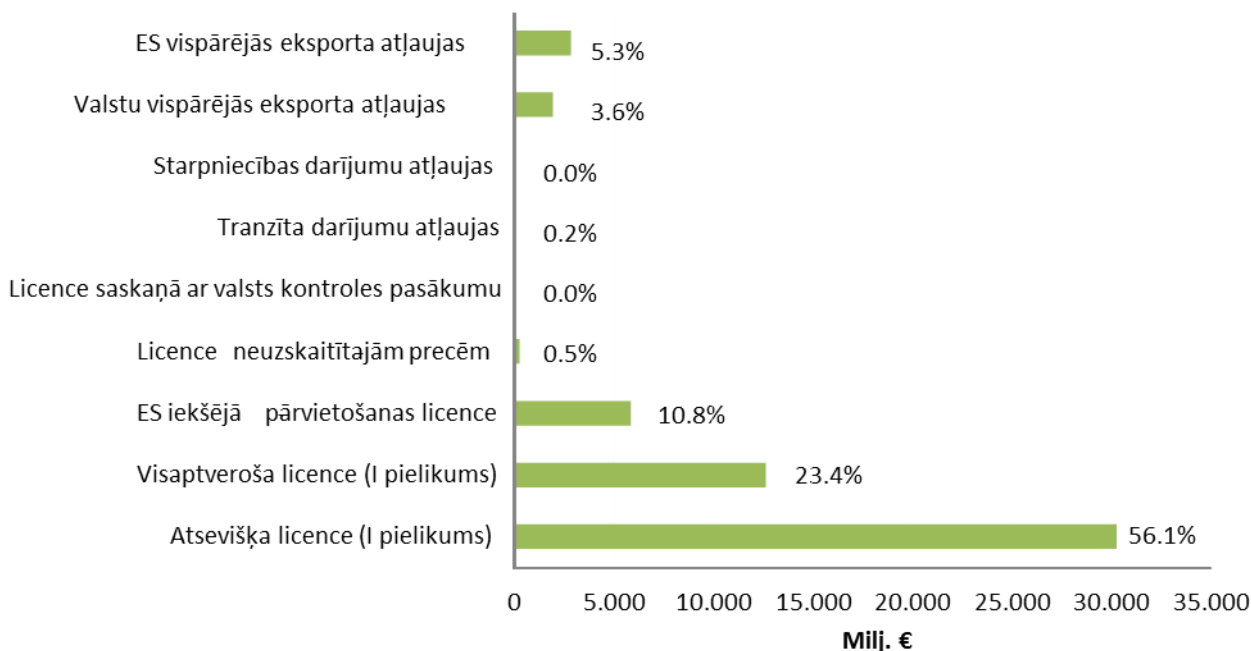
¹⁰ 6. un 7. attēlā “pieteikumu” dati aptver visus pieteikumus licencēm, tostarp paziņojumus saskaņā ar vispārējām atļaujām, tādējādi sniegta norāde “kontrolētā tirdzniecība”. Diagrammās atļauju datus izmanto kā aplēses pieteikuma datiem gadījumos, kad pieteikumu dati nav pieejami. “Atļauju” dati attiecas uz divējāda lietojuma preču eksportu, kas atļauts saskaņā ar atsevišķām un visaptverošām eksporta atļaujām. Jāievēro tas, ka pieteikumi ne vienmēr ir atļauju un atteikumu summa, jo vairākus pieteikumus var atsaukt un daži pieteikumi var netikt pabeigti viena un tā paša gada laikā. “Atteikums” ir atteiktā eksporta apjoms un vērtība.

Atļautais apjoms pēc licences veida, 2013. g.

8. attēls. Atļauju salīdzināms skaits katrā kategorijā (2013. gada dati).

Atļautā vērtība pēc licences veida, 2013. g.

9. attēls. Atļauju salīdzināma vērtība katrā kategorijā (2013. gada dati).

Kopumā datu aplēses liecina, ka pēdējo gadu laikā kontrolētā tirdzniecība ir ievērojami pieaugusi, pieteikumu summai¹¹ palielinoties līdz 85 mljrd. EUR, un kontrolētais divējāda lietojuma preču eksports tādējādi veidoja vairāk nekā 4,9 % no eksporta ārpus ES. Atļautās tirdzniecības apjoms sasniedza 48 mljrd. EUR, kas bija 3,1 % no kopējā ES eksporta, un lielākā daļa darījumu, kas bija atļauti saskaņā ar atsevišķām licencēm (aptuveni 25 000 atsevišķu licenču 2013. gadā). Turpretim tikai neliela eksporta daļa faktiski tika atteikta: 2013. gadā sniegti apmēram 260 atteikumi, kas ir aptuveni 0,06 % no kontrolēto divējāda lietojuma preču eksporta attiecīgajā gadā (veido nenozīmīgu daļu no kopējā ES eksporta apjoma¹²).

---

¹¹ Šis rādītājs ietver vērtības attiecībā uz pieteikumiem un paziņojumiem saskaņā ar vispārējām eksporta atļaujām.

¹² 2013. gadā atteiktā eksporta apjoms sasniedza 0,003 % no kopējā ES eksporta apjoma.